

записанитѣ лекции, но — както ще видимъ по-долу — то е въ сѣщностъ фиктивно. За жалость обаче фиктивни сѣ, по вината на много обстоятелства, и нѣкои отъ свободитѣ, които Училището дава на студента.

Организацията на Висшето училище прѣдставява нѣщо сръдно между двата типа висши училища: германския и руско-французския. Понятно и простимо е, че при основаването му — актъ случаенъ и необмисленъ — не му е била дадена никаква опрѣдѣлена физономия; но съвсѣмъ не е ни понятно, ни простимо, че отъ тогава дори и до сега то не е проявило никаква ясна тенденция къмъ една или къмъ другия типъ. Естественото слѣдствие на това е, че нито свободитѣ, нито ограниченията не сѣ могли да му послужатъ за полза. Прѣди всичко, сѣщинската академическа свобода, — оная свобода, която образува най-високото прѣимущество напр. на германскитѣ университети, въ него не сѣществува: свободата да избира, кого да слуша, студентътъ притежава само на книга, тъй като всѣка наука се прѣподава само отъ едно лице и, разумѣва се, само по единъ начинъ; и не всички клонове на науката иматъ свои прѣдставители. Въ всѣка друга страна — освѣнъ може би въ нѣкои сѣсѣдни намъ държави — сѣществуватъ по нѣколко университета, а въ страни, въ които студентътъ се ползува съ право на изборъ, за главнитѣ дисциплини има винаги поне по двама прѣдставители, така че студентътъ има дѣйствителна възможность да избира както между университетитѣ, така и между прѣподавателитѣ на